

Stichting voor Bodemkartering
Wageningen
Staringgebouw
Tel.: 08370-6333

1047.1806 II

Rapport nr. 838^e

KORTE TOELICHTING OP DE BODEMKAART, SCHAAL
1 : 50 000, VAN DE GEMEENTE GROESBEEK

door J.A. van den Hurk

Wageningen, december 1968.

ISN = 195140-02

N.B. Niets uit dit rapport mag zonder toestemming van de Stichting voor Bodemkartering worden vermenigvuldigd of in andere publikaties worden overgenomen.

VOORWOORD

In opdracht van het Bureau voor planologisch onderzoek en advies Dr. J.A. Launspach te Arnhem, werd een globale bodemkaart, schaal 1 : 50 000, met korte toelichting samengesteld van de gemeente Groesbeek.

De benodigde gegevens werden verkregen uit:

Bodemkaart van Nederland, schaal 1 : 200 000

Blad 4 1960

Stichting voor Bodemkartering.

Een bodemkartering van het landbouwgebied van de gemeente Groesbeek, schaal 1 : 25 000

Deel IV van De bodemkartering van Nederland 1949.

Stichting voor Bodemkartering.

Bodemkaart met toelichting werd samengesteld in december 1968 door J.A. van den Hurk, onder leiding van Ir. G.J.W. Westerveld.

DE ADJUNCT-DIRECTEUR,

Ir. R.P.H.P. van der Schans.

TOELICHTING OP DE BODEMKAART VAN DE GEMEENTE GROESBEEK

Voordat het landijs in de Rissijstijd ons land bereikte maakte de omgeving van Groesbeek deel uit van een in noordwestelijke richting hellend rivierenlandschap. De afzettingen bestonden uit leem, zand en grind, afkomstig van de Rijn.

Het landijs drong via de rivierdalen binnen waarbij de afzettingen werden opgestuwd en gedeeltelijk werden meegevoerd.

Rondom de ijslob ontstond een hoefijzervormige heuvelrug (stuwwal) waartoe ook de omgeving van Groesbeek thans behoort. De ijslob heeft in de laagte aan de oostzijde van de stuwwal gelegen. Bij het afsmelten van het ijs baande het water zich in westelijke richting een weg via de lage en/of zwakke plekken in de omringende stuwwal.

Tijdens de Würmijstijd, toen in ons land een toendra-klimaat heerste is, door verspoeling en afschuiving (solifluctie) veel materiaal vanaf de stuwwal in de dalen en laagten afgezet. Hierna vond aan het eind van de Würmijstijd afzetting van löss en dekzand plaats. In de laagten oosten van de stuwwal en op de oostelijke helling werd door de wind een lössdek, in dikte variërend van 40 tot 130 cm, of dekzand afgezet.

De in die tijd overheersende westelijke winden werden achter de hoogste en steilste plekken van de heuvelrug afgeremd, zodat het fijnste materiaal, de löss, tot afzetting kwam. Waar de wind achter minder steile en hoge gedeelten van de rug nog krachtig was konden alleen de grovere zandkorrels als zgn. dekzand tot afzetting komen.

In alle aan de oppervlakte liggende zand- en lössafzettingen heeft bodemvorming plaatsgehad, waardoor in het zand o.a. podzolprofielen zijn ontstaan. Hierbij is onder invloed van het klimaat en ijzer. Podzolgronden hebben een bruin gekleurde inspoelingslaag, de zgn. B-horizont, voorkomend onder de bovengrond (A-horizont) en rustend op de onveranderde zgn. C-horizont.

In de lössleemgronden is naast humus en ijzer ook lutum verplaatst, waardoor een zgn. textuur B-horizont werd gevormd.

Ten gevolge van menselijke invloed zijn de oude bouwlandgronden ontstaan. Deze hebben een dikke humushoudende bovenlaag, die grotendeels werd opgebracht door een eeuwenlange ophoging met plaggenmest.

De hoogteligging van de gronden in Groesbeek varieert van 40 à 90 m + NAP in het noorden en westen tot 15 à 40 m + NAP in het oosten en zuidoosten.

De kaarteenheden op de bodemkaart

Het stuwwalcomplex (kaarteenheid 1) bestaat afwisselend uit banen grof- en fijn zand, waarin vrij veel grind voorkomt. Het zijn over het algemeen zeer droge gronden, die weinig geschikt zijn voor de landbouw. Dit geldt ook voor de hellinggronden (kaarteenheid 2) waarin vooral in de bovenlaag zeer veel grind voorkomt. Het plaatselijk aanwezige lössdek geeft aan deze gronden beperkte mogelijkheden voor akkerbouw.

Hoge en middelhoge podzolgronden (kaarteenheid 3) komen slechts weinig voor. Het zijn matig grofzandige gronden, die door hun hoge ligging en gering vochthoudend vermogen eveneens weinig geschikt zijn voor de landbouw. De lage podzolgronden (kaarteenheid 4), veelal te nat voor akkerbouw, zijn als grasland in gebruik, waarvoor ze ook het meest geschikt zijn.

De hoge en middelhoge lössleemhoudende zandgronden (kaarteenheid 5) hebben een lössleemhoudende zandbovenlaag die in dikte varieert van minder dan 70 cm tot meer dan 100 cm. Naast de dikte is ook de hoeveelheid löss sterk wisselend. Hierdoor loopt de geschiktheid voor akker- en weidebouw uiteen van matig tot goed. De lage gronden (kaarteenheid 6) zijn veelal te nat voor akkerbouw.

De hoge en middelhoge lössleemgronden (kaarteenheid 7) onderscheiden zich alleen door een hoger gehalte aan lössleem van de gronden van kaarteenheid 5. Het zijn betere landbouwgronden door het grotere vochthoudend vermogen. De lage gronden (kaarteenheid 8) zijn veelal te nat voor akkerbouw en het meest geschikt voor grasland. Plaatselijk komt een veenbovenlaag van meer dan 50 cm voor.

De oude bouwlandgronden hebben een bruine humeuze bovengrond dikker dan 50 cm. Het lössleemhoudende zanddek (kaarteenheid 9) en het lössleem dek (kaarteenheid 10) zijn meestal dikker dan 70 cm. Ze behoren tot de beste landbouwgronden in deze gemeente.

Bron: Stichting voor Bodemkartering

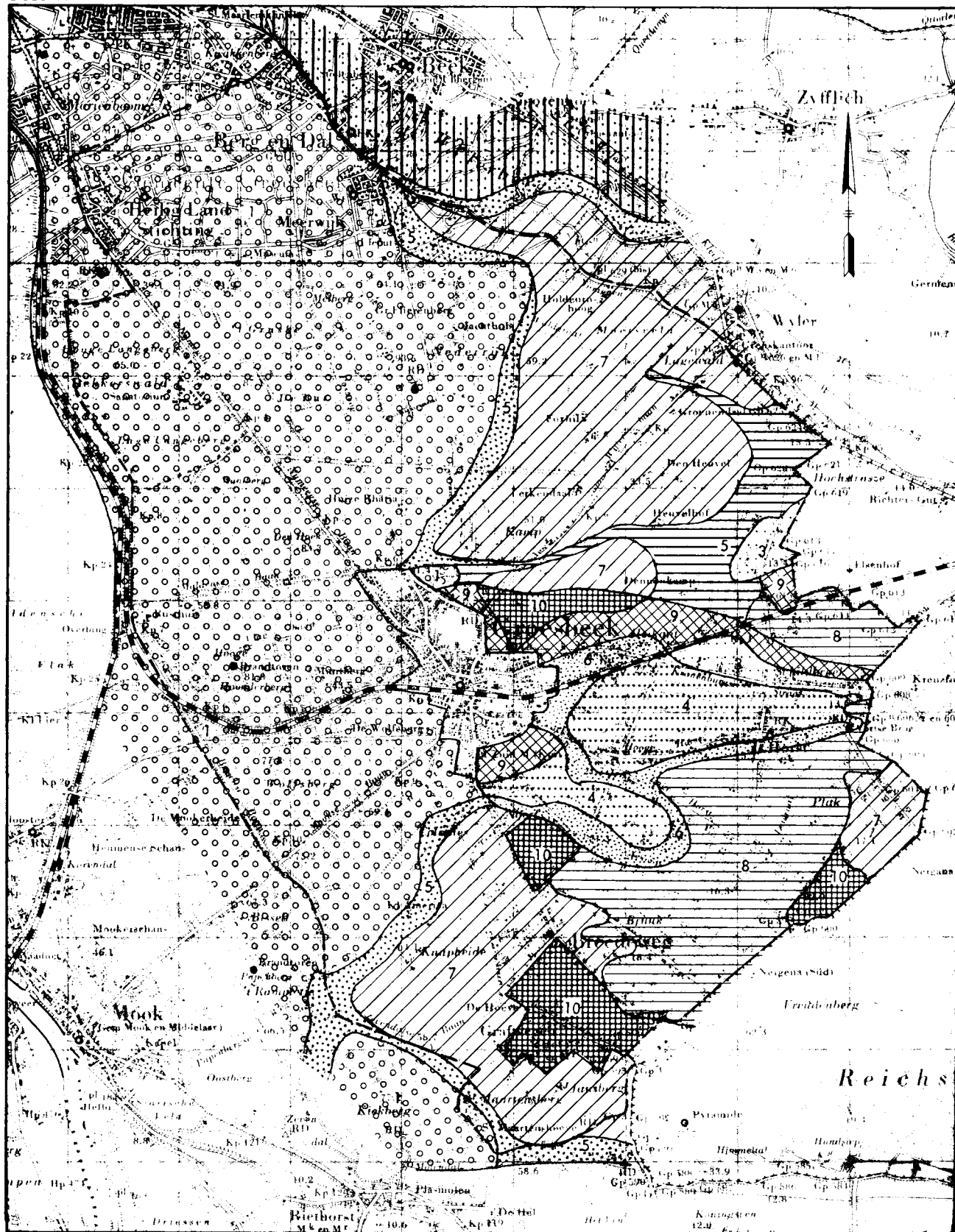
Opm.: Meer gedetailleerde bodemkundige gegevens van een gedeelte van deze gemeente zijn bij de Stichting voor Bodemkartering beschikbaar.

Onderwerp: Bodemgesteldheid

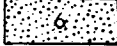
Nummer
Groep: Blad:

Datum:

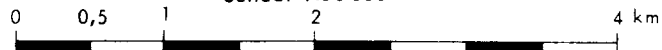
Bodemkaart

Legenda

- 1 Stuwwalcomplex, hoge grindhoudende grof- en fijnzandige zandgronden
- 2 Hellinggronden, grindrijk en gedeeltelijk bedekt met löss
- 3 Hoge en middelhoge podzolgronden
- 4 Lage podzolgronden
- 5 Hoge en middelhoge lössleemhoudende zandgronden
- 6 Lage lössleemhoudende zandgronden
- 7 Hoge en middelhoge lössleemgronden
- 8 Lage lössleemgronden
- 9 Hoge en middelhoge oude bouwlandgronden in lössleemhoudend zand
- 10 Hoge en middelhoge oude bouwlandgronden in lössleem
- Overige onderscheidingen**
- Kern Kernen
- Grens Grens van de gemeente
- Open water Open water

Schaal 1:50 000

Bron: Stichting voor Bodemkartering, Wageningen